

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quòd Eusebius sese Athanasio iungens, concilium episcoporum
Alexandriae conuocauit, qui trinitatem consubstantialem liquido
pronuntiauerunt. Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

Quòd interfecto Georgio, reuersus Athanasius, Ecclesie Alexandrinæ gubernacula capescebat, deq̃, Lucifero & Eusebio, & quòd Lucifer Antiochiam profectus, Paulinum ordinabat episcopum.

CAP. IIII.

Non longo tēpore post, Athanasium ab exilio reuersum populus Alexandrinus lubentibus animis excepit, quo quidem tempore dogmatis Ariani fautores erant ab ecclesiis exturbati: ædesq; sacræ Athanasij gubernationi redditæ. Ariani aut in domib⁹ quibusdā obscuris coacti, Lucium in locum Georgij suffecerunt. Id temporis hoc in locis fuere Alexandrinæ. Interea Lucifer & Eusebius imperatoris mandato, ab exilio reuocati sunt. Lucifer Caralorum vrbs Sardinia fuit episcopus. Eusebius aut Vercellarum, quæ est ciuitas, vt ante dixi, Liguriæ in Italia. Ambo igitur ex superioribus Thebis ab exilio reuersi, cœpere consilium, qua ratione ecclesiæ canonem violatum non neglectum cernerent. Itaque visum est, vt alter eorum, Luciferum dico, Antiochiam Siria contenderet: alter, nimirum Eusebius, peteret Alexandriam, vti concilio subsidio Athanasij cōuocato, ecclesiæ dogmata constabiliri possent. Lucifer vero eo mittit diaconum, per quem significat se rebus, quas concilium decerneret assensurum. Ipse Antiochiam profectus, statum illius ecclesiæ vehementer perturbatum offendit. Nam multitudo inuicem dissidebat, quandoquidem non hæresis solum ab Eusebio excogitata, ecclesiam diremerat, verum etiam, sicut supra memorauimus, sectatores Meletij qui studio singulari erga doctorem suum affecti erant, ipsi cum suis dissentiebant. Lucifer igitur, Paulino episcopo ibi constituto, inde decedit.

Quòd Eusebius sese Athanasio iungens, concilium episcoporum Alexandria conuocauit, qui trinitatem consubstantialem liquido pronuntiauerunt.

CAP. V.

Eusebius, vbi venit Alexandria, diligenter agit cum Athanasio de cogendo concilio. Conuenire episcopi ex variis ciuitatibus cœperunt: de multis reb⁹ apprime necessarijs disserere:

SOCRATIS HISTORIAE

*Epiph.
Cyrillu.*

diffidere: spiritus sancti diuinitatem stabilire, eumque in trinitate consubstantiali comprehendere: & filium hominem factum, non carnem solum, sed etiam animam sumpsisse affirmare, sicut antiquis viris ecclesiasticis visum fuit. Non enim nouam aliquam religionem excogitare, inque ecclesiam introducere, sed quæ ab initio traditio ecclesiastica præscripserat, & sapientes Christiani certis rationibus conquiesuerat, confirmare voluerunt. Atque ad hunc modum veteres omnes de hac re disputarunt, scriptisque prodiderunt ad posteritatem. Nam Irenæus, Clemens Hieratopolitanus, Apolinarius, Seraphion Antiochiæ episcopus, filium hominem factum, anima præditum fuisse, in omnibus libris ab ipsis æditis, velut communi consensu stabilitum tradunt. Quinetiam concilium propter Cyrillum episcopum Philadelphiæ vrbis Arabiæ coactum, eadem per litteras Cyrillo ostendit. Origenes item, tametsi passim in omnibus libris suis filium hominem factum, anima præditum esse docet, tamen in thomo nono commentariorum in Genesim conscriptorum huius rei mysterium aperte declarat: vbi Adamum Christi, Euam autem ecclesiæ effigiem gerere, pluribus verbis discernit. Istarum rerum etiam testes locupletes sunt, Sanctus Pamphilus, & Eusebius, qui ab eo nomen traxit. Nam ambo, qui mutuas tradentes operas, vitam Origenis literis cōsecrare, & velut per anticipationē, illius aduersariis occurrere, atque adeo defensionem eius conficere laborabant. Afferunt Origenem non primū huius rei tractationem aggressum fuisse, sed mysticam ecclesiæ de ea traditionem interpretatum. Porro autem episcopi, qui in concilio Alexandrino aderant, hanc de *ὁυσία* id est essentia, & *ὑποστάσις*, id est substantia, ceu persona controuersiam excusserunt. Nam Osius episcopus Cordubæ, ciuitatis Hispaniæ, cuius antea fecimus mentionem, ab Imperatore Constantino ad tumultū ab Ario concitatum sedandum missus, dum Sabellij Afri dogma explodere cogitaret, de *ὁυσία*, id est essentia, & *ὑποστάσις*, id est substantia, ceu persona, disceptauit: vnde materia alteri cōtentioni suppeditata est. Verū id tēporis in concilio Nicano de ea controuersia ne verbum quidem factum est: at post-

at postquam nonnulli cœpere de ea digladiari, ob eā causam, in hoc concilio de οὐσία, id est essentia, & ὑποστάσις, id est substantia seu persona, ista deciderunt, non oportere, cum de Deo sermo sit institutus, his verbis uti, Νὰ οὐσίας, id est, essentiæ nomen, in sacris literis non reperiri: & voce ὑποστάσις, id est substantia seu persona, apostolum dogmatum tradendorum necessitate adductum usum fuisse. Ceterum alia quadā ratiōe voces istas admittendas decreuerunt, nimirum quod Sabellij opinionem explodant, ne verborum inopia rem, quæ triplici nomine nūcupatur, quasi vnam putare cogamur, sed ut singula nomina trinitatis in propria subsistente persona Deum significant. Ista eo tempore à concilio decreta fuere. Quid autem nos, de οὐσία, & ὑποστάσις didicerimus, nihil impedit, quo minus paucis expediamus. Qui verò græcam inter græcos sapientiam, & doctrinam explicare nituntur, οὐσίαν, id est essentiam multis modis sumi definiuerunt: de ὑποστάσις, id est substantia seu persona autem nullam fecere mentionem: Imo verò Irenæus Grammaticus in Atticæ linguæ dictionario vocem barbaram appellat. Nam apud nullum veterem scriptorem reperiri: quod sicubi forte reperiatur, non eam rem significare, pro qua iam capitur, asserit. Etenim apud Sophoclem in Phœnice ὑποστάσις infidias significare, apud Menandrum autem condimenta: posse etiam dici feces vini in dolio. Verum licet hæc vox à veteribus philosophis nō sit usurpata, tamen intelligendum est recentiores illa, pro οὐσία, id est substantia, crebro abusos fuisse: Substantiæ autem definitionē, ut diximus, multiplicē tradidisse. Quod si substantia definitione comprehendi possit, quomodo, cum loquamur de Deo, qui nequit comprehendi, hac voce propriē uti possumus? Euagrius verò, in libro suo, qui Monachus inscribitur, dehortatur nos, à temere & inconsiderate de numinis diuinitate disputando, omnino numen diuinum, quoniam res simplex est, definire vetat. Nam definitiones esse rerum concretarum compositarumque ait. Hæcque docet his ferè verbis: Omnis propositio, aut genus
habet

SOCRATIS HISTOR.

habet prædicatum, aut Speciem, aut differentiam, aut proprium, aut Accidens, aut quod ex his constat: at in sancta trinitate tractanda nihil horum sumendum est: imò verò quod verbis exprimi nequit, silentio venerari debemus. Hæc Euagrius: de quo post dicemus pluribus. Nos verò tametsi ista præter institutum nostrum dixisse videri possumus, tamen quoniam sunt ad historiæ argumentum accommodata, hoc loco non sine causa posuimus.

De Athanasii fuga, ex eius Apologetico.

CAP. VI.

Eodem tempore Athanasius orationem Apologeticā, quam in suæ ipsius fugæ defensionem iam pridem cōfecerat, coram illis, qui aderant perlegit. Ex qua nonnulla, quæ lectoribus nō parum fructus utilitatisq; allatura videantur, in præsentia repetere consiliū est: totā aut orationē, quoniā est paulo prolixior, studiosis inuestigandā euoluendamq; relinquo. Ecce, inquit, perditos & audaces impiorum conatus. Tametsi ista scelera consciuere, nihil tamē eos pudet illarū iniuriarū, quas tam crudeliter, & nefariē contra nos iam antea moliti sunt, sed nobis de integro tanq̃ probrū obiciūt, quod sumus de ipsorū manibus sanguine & cæde respersis elapsi: imò verò grauiter queruntur, quod nos non prorsus ē medio sustulissent. Quinetiā quo nostrā lēdant existimationem, timiditatem, velut ansam ad reprehendendum arripiunt: quod quidem dum admurmurant, ignorant penitus se crimen in se ipsos deriuare. Nam si fugere sit ponendum in vitio, multo magis homines persequi. Etenim qui fugā capit occultat se, vt mortē deuitet: qui aut persequitur alterū, eū neci dare cōtēdit. Atq; vt fugiamus, sacra docet scriptura: at qui alterum querat interficere, legē violat, ipseq; multo magis author & causa est fugæ. Quod si fugā cuiquā crimini dent, multo plus ipsi erubescere debēt. Nā desistāt illi, qui homines psequūtur, ab incidiis faciēdis & illi, qui fugiūt statim à fugiēdo desistēt. Verū suæ ipsorū nequitix nullū finē faciunt, sed omnē, vt dicitur, lapidem mouēt, quo alijs afferant exitium: id adeo cū exploratū habeāt, fugā eorū, qui persecutionē sufferunt, ad grauē psequētū reprehensionē redundare. Nemo enim hominē māluetū

& mi-